

Gerus darbus daryti gera

Sunku patikėti, bet mes svečiavomės šeimoje, kuri turi... 28 vaikus. Būtent taip skaičiuoja šv. Teresės šeimynos tėvai Jūratė ir Eugenijus Keraminai.

Tikslesnė statistika būtų tokia: Jūratė ir Eugenijus turi 4 biologinius vaikus, kurie jau yra suaugę. Suaugę ir kai kurie buvę jų globotiniai, o dabar šv. Teresės šeimynoje auga 13 nepilnamečių vaikų, atkeliavusių iš probleminių šeimų. Tiems vaikams – nuo trejų iki septyniolikos. Jūratė ir Eugenijus neskirsto vaikų į savus ir svetimus ir jiems nepatinka žodis „globotiniai“, o visi vaikai juos vadina „mama“ ir „tėčiu“. Jie visi žino, kad turi dvi mamas ir du tėčius, tik kartais žmonėms taip susiklosto gyvenimas, kad jie negali auginti savo vaikų...

Globėjai jau turi ir 11 anūkų, kuriems taip pat atsiranda vietos jaukiuose jų namuose Užpalių miestelyje Utenos rajone.

Kai atrode, kad viskas gerai...

Tiesa, namų klausimas šiuo metu šeimynai labai skaudus – tikrieji jų namai šių metų vasarį sudegė. Jūratė pasiguoždia: „Kaip tik atrode, kad pagaliau gyvenimas susitvarkė, gyvenu su savo šeima būtent taip, kaip norisi, o tada – netekome namų ir visko, ką juose turėjome...“ Dabar šeimyna įsikūrusi už poros kilometrų nuo buvusių namų esančioje sodyboje. Kad joje galėtų apsigyventi, turėjo šalia seno sodybos namo, kuriame visi niekaip netilptų, pasistatyti naują. Dabar naujoje vietoje visi jau apsipratę.

Vasarą labai smagu leisti laiką didelėje sodybos kieme stovinčioje pavėsinėje

(joje, skirtingai nei kitur namuose, visi sutelpa prie vieno stalo!), tačiau nežinia, ar viskas bus gerai ir žiemą. Dabar vaikai vis zuja iš vieno namo į kitą, o atšalus vaikščioti tarp dviejų namų nebus taip paprasta. Kai tik gali, tėtis su vyresniais vaikais ir kitais talkininkais stato naujus namus sudegusiųjų vietoje, tačiau tokie darbai, žinoma, užtrunka, juolab kad namas turi būti didžiulis, tinkamas gyventi keliolikai žmonių...

Laimė po gaisro

Gaisro naktį Jūratė atsimena kaip dabar. Ji ir mažesnieji vaikai jau buvo sugulę, o vyresnieji – dar ne. Ant stogo išpiplieskusį gaisrą pirmoji pastebėjo viena mergaitė, kuriai tarsi kažkoks balsas pakuždėjo, kad reikia nebaigus praustis iškišti galvą į koridorių. Tuo pačiu metu gaisrą pastebėjo ir sūnus, taigi jie

abudu ir pranešė kitiems namiškiams, kad reikia greičiau keltis ir bėgti į lauką. Namuose liko keli šeimos keturkojai draugai, kurių nespėjo išgelbėti...

Pirmąją naktį Jūratė su penkiamete mergaite, kuriai įtartas apsiuodijimas smalkėmis, nakvojo ligoninėje, Eugenijus ir kiti vaikai – pas artimuosius. Vėliau jie gyveno keliose skirtingose vietose, vyresnieji vaikai kurį laiką glaudėsi ir klebonijoje, kol pagaliau vėl apsigyveno visi kartu, kad ir dviejuose atskiruose namuose. O po gaisro vaikai išsigandę vis klausinėjo, ar nereikės jiems keliauti į vaikų namus.

kad yra du ar trys vaikai, atsidūrę labai prastoje padėtyje, ir paklausa, ar Jūratė su Eugenijumi negalėtų ir jų priimti. Tada šeimyna pasitaria, pagalvoja, kas tų vaikų laukia, jei jų nepriims – ir sutinka... Juk to nepadarę vis graužtūsi, galvodami,

tiesiai: 27. Tada žmogus žiūri išsiziojęs, o man būna linksma..." Marija studijavo Vilniuje architektūrą, buvo jau paskutiniame kurse, tačiau po gaisro pasiėmė akademines atostogas ir grįžo pas tėvus. Pamanė, kad jiems tokiu sunkiu etapu reikia pagalbos ir prie statybų, ir namuose (kad ir pildyti įvairius dokumentus internetu jiems gana sudėtinga). Jeigu būtų likusi studijuoti, vis būtų galvojusi apie šeimą ir kažin, ar būtų pajėgusi baigti mokslus. Marija sako, kad tėvų namuose visuomet daug šurmulio, bet, kai išvažiuoja į Vilnių, greitai jo pasiilgsta.

Kaip šeimyna sugeba auginti keliolika vaikų? Tai nėra labai sudėtinga, nes vaikai dažnai žaidžia vieni su kitais. Žinoma, namuose visą laiką daug bruzdesio, tarp mažųjų pasitaiko ir nesutarimų, bet dažniausiai vaikai draugiški ir linkę vienas kitam padėti, juk jų šeimoje pagalba kitam – labai didelė vertybė.

Jūratė man tai pasakoja, pindama penkioms jaunesnėms mergaitėms plaukus. Ir ne šiaip sau pina, o kiekvienos paklausia, kokios šukuosenos ji tądien norėtų, supina ir kuodą, ir drakoniuką, ir kitokių įmantrybių...

Randa tėvai laiko ir mažuosius ant rankų panešioti, priglausti ar pasūpuoti, ir kartu pažaisti. Tiesa, jie pripažįsta, kad, kai vaikų tiek daug, šie negali šokdinti tėvų su savo pageidavimais, sakydami, kad nemėgsta to ar ano patiekalo – visi valgo tai, kas paruošta. Užtat tėvai ne tik trimetį, bet ir vieną penkiametę maitina šaukštu – jie moka pavalyti ir patys, bet jiems labai patinka, kai jais pasirūpinama (gal todėl, kad tikrieji tėvai jais niekuomet nesirūpino...)

Kad namuose būtų tvarka, pasak Jūratės, labai svarbu sutarti, kas už kokius darbus atsakingas. Tą savaitę, kai svečiuojamės, pietus šeimai gamina studentė ▶

Vyriausiasis poros sūnus pajuokauja: „Štai kas nutinka, kai žmonės tuokiasi jauni – jie po to augina 28 vaikus...“

Jūratė pasakoja: „Atsimenu, netrukus po gaisro gyvenome pas gimines, aš su trimis mažesnėmis mergaitėmis miegojau vienoje lovoje. Guliu ir galvoju: bet kokia aš laiminga, kad visus šiuos vaikus turiu, kad nei vienam nieko blogo nenuitiko! Jei kuris nors vaikas būtų žuvęs per gaisrą, visą likusį gyvenimą nerasčiau sau ramybės...“

Būdavo gaila atsakyti...

Kai Jūratė pasakoja, kad ji su Eugenijumi susituokė būdami visai jauni, dvidešimtmečiai, pro šalį eidamas vyriausiasis poros sūnus pajuokauja: „Štai kas nutinka, kai žmonės tuokiasi jauni – jie po to augina 28 vaikus...“

Jūratė su Eugenijumi jau turėjo tris sūnus ir dukrą, ir vis pagalvodavo, kad turėtų jėgų ir noro pasirūpinti ir daugiau vaikų, kuriems trūksta tikrų namų. Tada dar savų vaikų atsiklausė, ar jie sutiktų, kad į šeimą atkeliautų daugiau brolių ar sesių, ir tie sutiko, tik vyriausias sūnus išklė sąlygą, kad globaliniai neturėtų būti vyresni už jį.

Netrukus į šeimą atkeliaavo keturi nauji vaikai, po to – dar du. Atrodė, jau ir gana, bet, būdavo, vėl paskambina Vaiko teisių apsaugos skyriaus darbuotojai, pasako,

kaip susiklostė tų vaikų likimai.

Dabar mažiausiam šeimoje augančiam vaikui, Nojui, yra treji su puse. Jis su vyresne sesute į šeimyną atkeliavo prieš porą metų. Šie mažyliai, pasak Jūratės, tikrai paskutiniai. Ir Vaiko teisių apsaugos darbuotojų paprašė, kad daugiau apie jokių likimo nuskriaustus vaikus jiems nepasakotų ir negraudintų.

Naujiems vaikams atkeliaavus prireikdavo laiko, kol jie pasijusdavo saugūs, galintys pasitikėti nauja mama ir tėčiu. Adaptacija trukdavo metus ar dar daugiau, priklausomai nuo to, kiek blygbių vaikai būdavo matę savo šeimoje ar įstaigoje, iš kurios buvo paimti. Štai mergaitės, kurios buvo mačiusios smarkiai sumuštą savo mamą, ilgą laiką bijojo tamsos. Jūratė atsimesna: „Naktimis turėjo degti šviesa ir būdavo atidarytos į durys misų kambarį, kad aš girdėčiau, kai jos mane pašauks. Paskui perėjome prie Kalėdų senio, degančio lange, o dar vėliau pakako šviečiančio žaislo migduko.“

Šurmuly, kurio pasiilgsti

Iš keturių biologinių vaikų su tėvais šiuo metu gyvena viena Marija. Ji šypsodamasi pasakoja: „Būna, kad nors paklausia, kiek turiu brolių ir sesių. Atsakau

◀ Taura, mama jai tik pataria, kaip kas ruošama. Karvę dvi merginos melžia pakaitomis, viena ryte, kita – vakare. Beje, iš savos karvės pieno gaminasi ir sviestą, ir grietinę... Orestas, kuriam labai patinka stebėti paukščius, rūpinasi žąsimis ir antiomis, o poniais rūpinasi Milena. Taip, šioje šeimynoje yra ir keturi poniai, ir vaikai panorėję gali jais jodinėti!

Mažieji vaikai rimtų darbų namuose neturi, tačiau jų kartais prašoma pagelbėti vyresniesiems, pasidėti savo daiktus į vietas, taip pat, jei pamato, kad guli kažkieno kito numestas daiktas, jį padėti į vietą.

Kai vaikai neklauso...

Kad sutartumei su vaikais gražiai, pasak mamos, reikia nuolat su jais kalbėtis ir aiškintis. O ką ji daro, jei vaikas pradeda klykti ar griūva ant grindų, kažko reikalaujamas? Ji tiesiog nekreipia dėmesio, ir, pasak jos, kartą kitą pamatęs, kad savo rekimu nieko nepes, vaikas tiesiog nustoja kelti isterijas. O jeigu jam užsiožiauvus skirsi daug dėmesio, jis ir vėliau tuo pačiu būdu jo sieks...

Jūratė atsimena: „Kartą vienam vyresniam vaikui užėjo pykčio priepuolis, mus iškeikė visokiais žodžiais, o mes tik klausėm, klausėm ir nieko nesakėm, nors jis tarsi laukė, ką atsikirsim. Po to jis nuėjo gultis, o ryte atėjo nuleidęs galvą: „Ai, nepykit... Gal man pilnatis buvo, kad taip rėkiau.“ Reikia būti kantriems ir nepasiduoti provokacijoms.“

Nejaugi vyresni vaikai nesumano maištauti prieš jiems nustatytą tvarką? Eugenijus atsimena: „Sunkumų yra buvę, ypač su vaikais, kurie atkeliaavo ne iš savo šeimų, o iš globos namų. Kai valdiškuose namuose pragyveni 12 metų iš 14-os, nesupranti, kas yra šeima ir kas yra pareigos joje. Buvo toks vaikinukas, kuris ateina iš mokyklos, papietauja, numeta portfelių į kampą ir jau eina per duris į miestelį. Aš

jam sakau: „Verčiau eik, padėk broliui pašerti triušius.“ Jis: „O kodėl turėčiau?“ Tada nusivedu jį prie sienos, kur pakabintos mūsų šeimos taisyklės, ir sakau, kad paskaitytų, kokios kieno pareigos mūsų šeimoje. Ir priduriu, kad jeigu taisyklės nepatinka, gali grįžti atgal į globos namus. Jis ginčijasi: „Meras įsakymą parašė, aš turiu gyventi čia.“ Aš atkerčiu, kad meras gali parašyti ir kitą įsakymą. Kitą rytą atėjęs tas vaikinukas sako: „Nutariau, kad gyvensiu čia, laikysiuos jūsų taisyklių.“ Praėjus kuriam laikui tą pačią procedūrą kartojame...“

Beje, Eugenijus ne tik vaikais rūpinasi, bet ir vaikšto į darbą – jis yra Užpalių miestelio seniūnas. Keliasi penktą ryto, kad prieš oficialų darbą spėtų šį tą nudirbti namuose.

Jūratė kartais dėl darbų gausos gulasi miegoti antrą ar trečią valandą nakties. Atsimena, kaip sykį po šeimos šventės atsigulė, nesuplovusi indų. Iš pat ryto sulaukė kraštietės žurnalistės skambučio, kad ši tuoj užsuks į svečius filmuoti siužeto TV laidai apie namus. Jūratė labai išsigando – ir indai neplauti būtent toje patalpoje, kur priima svečius, ir ji pati nepasirengusi priėmimui... Greičiau kažką apsirengė ir žurnalistus priėmė, nusifilmavo. Tik po filmavimo pastebėjo, kad skubėdama suknelę buvo apsvilkusi atvirksčiai... Po to karto pasižadėjo sau, kad indų plovimo niekada nepaliks kitai dienai – jei anksčiau nespės, plaus juos kad ir trečią valandą nakties.

Svarbiausios globos sąlygos

Eugenijus pasakoja: „Globa gali būti sėkminga vienu atveju. Tu turi priimti žmogų tokį, koks jis yra, su jo bėdomis ir patirtimi. Ir negali stengtis jo perdaryti,

gali tik pamokyti, kaip jam vertėtų elgtis. Nes niekas negali žmogaus pakeisti, jei jis pats to nenori.“ Jūratė priduria: „Dar labai svarbi sąlyga globai – kad būtų tvirta šeima, kad sutuoktiniai vienas kitą palaikytų. Aš viena to nebūčiau padariusi.“

Užtat dabar tėvai džiaugiasi tuo, jog nei vienas iš suaugusių globotinių nenuejo šunkeliais, nepalikto savo šeimos, neturėjo reikalų su teisėsauga. Visi jie kartais šeimyną aplanko ar paskambina ir papasakoja, kaip sekasi.

Jūratė pasakoja: „Didžiausi mūsų džiaugsmas – tai šventės. Per Kalėdas už stalo sėda daugiau nei 30 žmonių. Per Velykas suvažiuoja studentai ir padeda ruošti, tarkim, viena studentė ruošia mišraines, kita dažo kiaušinius su mažaisiais vaikais. Nukraunam pilną stalą, tai būna toks senovinis *balius*, nes mums tokie patinka.“

Po vienos tokios šventės tėvai po egulte rado dovaną – į popierių suvyniotus degtukus, o šalia buvo raštelis: „Mūsų širdys dega meile jums karščiau nei šie degtukai.“ Panašūs momentai atperka visus sunkumus.

GINTARĖ KAIRYTĖ

Kairėje pusėje esančiame name po gaisro gyvena tėvai su mažaisiais, name dešinėje – vyresnieji vaikai, tad tenka nuolat vaikščioti vieniems pas kitus į svečius.